

A helyi érzéstelenítés szövődményei

Semmelweis Egyetem, Budapest
Szájsebészeti és Fogászati Klinika

A helyi érzéstelenítés szövődményeinek okai

Általános szövődmények:

az érzéstelenítés **anyaga**

Helyi szövődmények:

az érzéstelenítés **technikája**

Helyi érzéstelenítés szövődményei

Általános szövődmények

- túladagolás
- adrenalin mellékhatásai
- allergiás /anaphylaxiás/ reakció

Helyi szövődmények

- haematoma
- idegsérülés
- trismus /szájnyitási korlátozottság/
- facialis parezis
- lágysz rész sérülés

Általános szövődmények

Túladagolás

Adrenalin hatása

Allergiás /anaphylaxiás/ reakció

Helyi érzéstelenítő készítmény =

1. Kémiai érzéstelenítő

2. Érszűkítő

3. Konzerváló anyag

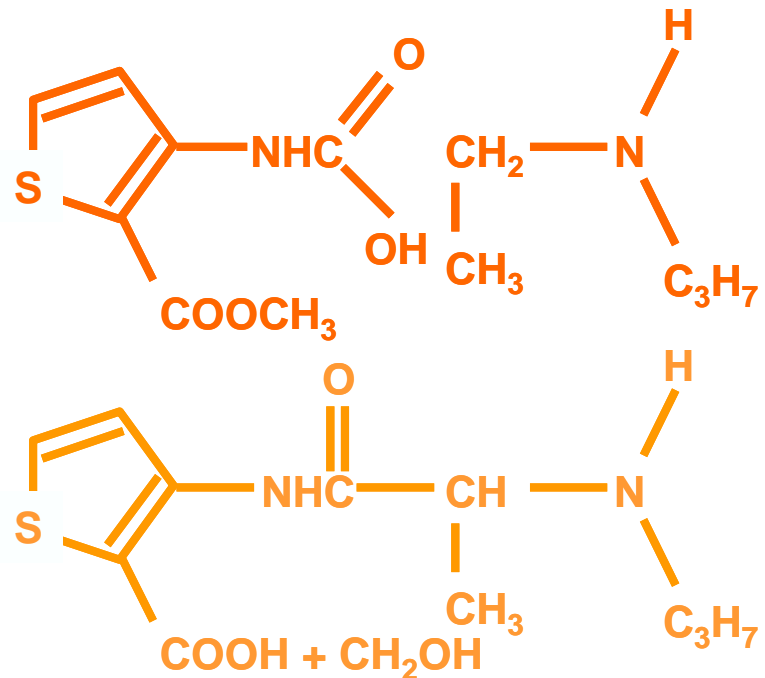
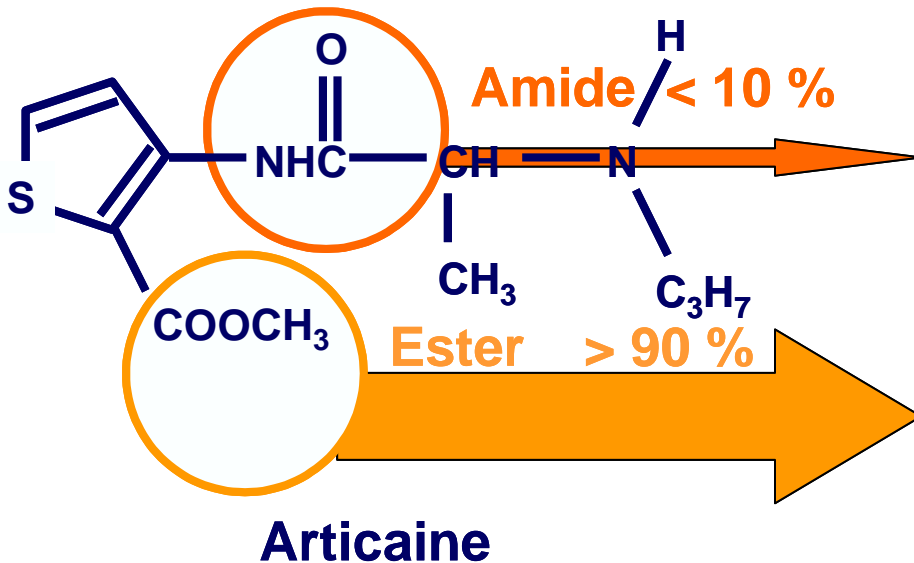
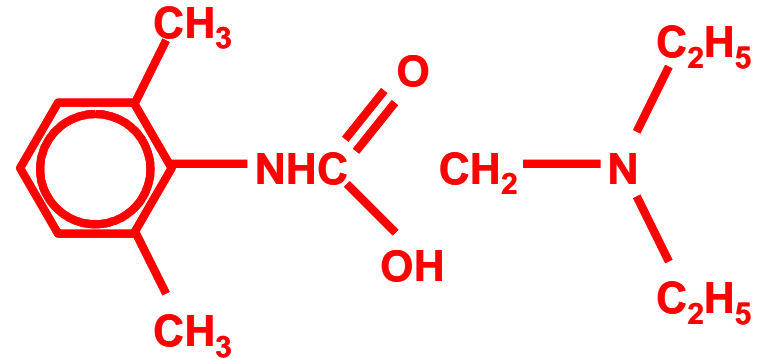
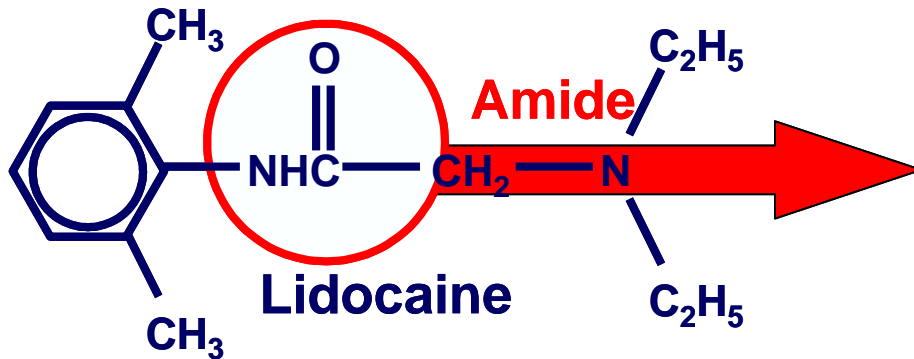
Helyi érzéstelenítők farmakológiai tulajdonságai

Toxicitás

- Terápiás index = $\frac{LD_{50}}{ED_{50}}$ $\frac{\text{letális adag}}{\text{hatékony adag}}$

- **Függ az érzéstelenítő lebomlásának a gyorsaságától**

Lidocain és Articain metabolizmusa

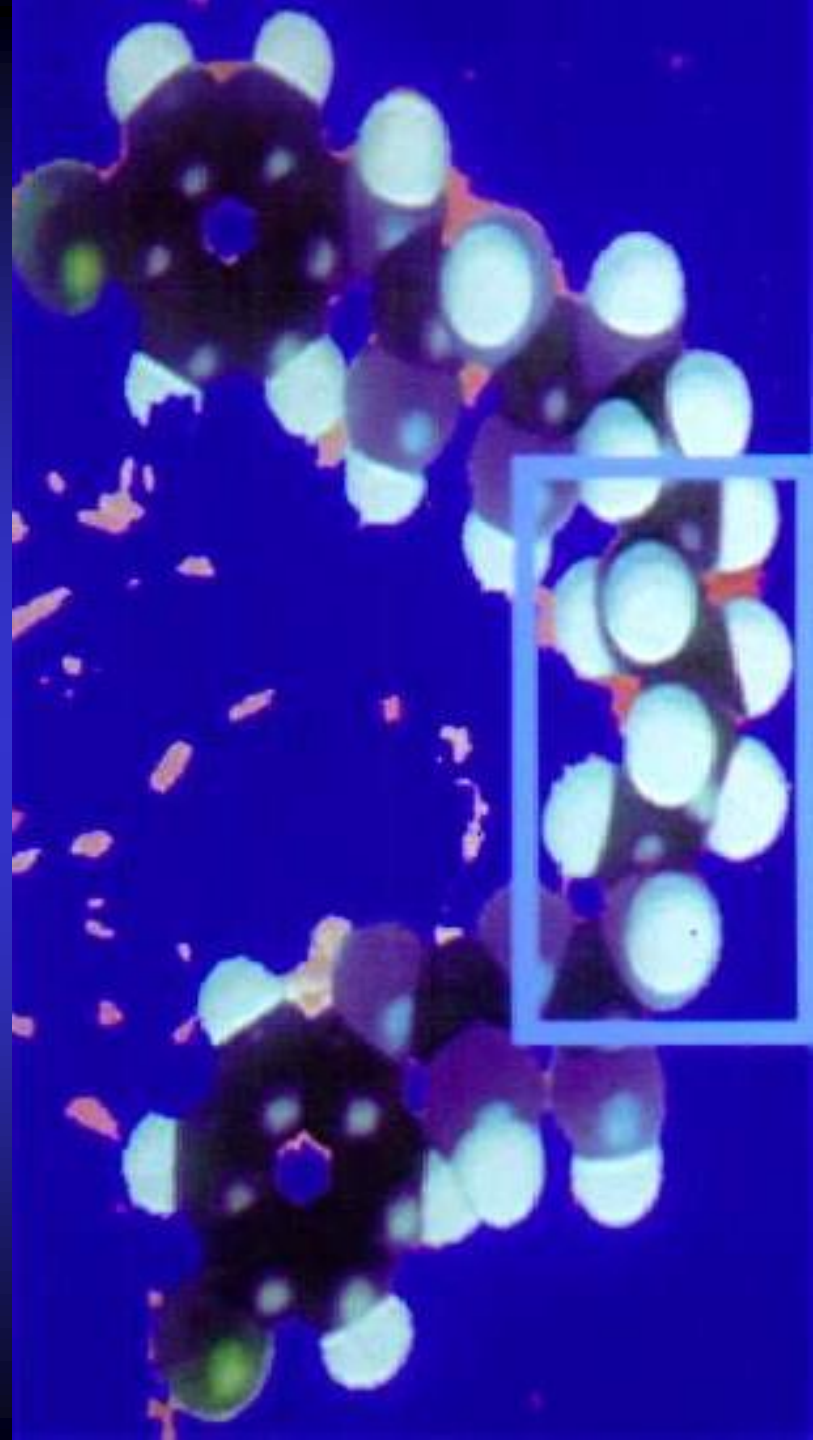
Helyi érzéstelenítők összehasonlítása

	Articain	Lidocain	Bupivacain
Relatív toxicitás /procain = 1/	1,5	2	8
Terápiás index	3,3	2	2
Plazma felezési idő	20 min	96 min	162 min
Ajánlott maximális dózis /70 kg/ Adrenalinnal	500 mg	300-500 mg	90 mg

**HELYI
ÉRZÉSTELÉNÍTŐSZEREK
FEHÉRJE KÖTŐDÉSE
(%)**

LIDOCAIN	64
ARTICAIN	95
BUPIVACAIN	96

Magas fehérje kötődés előnyei a helyi érzéstelenítőknél

- Terhességben az érzéstelenítő kevésbé jut be a magzati vérkeringésbe**
- A kardiovaszkuláris és a központi idegrendszeri hatások kockázata kisebb**

Helyi érzéstelenítő túladagolásának tünetei

Lidocain 2% c. Adr.

/helyi érzéstelenítő/

Hatóanyag: lidocainum hydrochloricum 20 mg/ ml

Maximális dózis: 7 mg/ kg ~ 500 mg

20 ml ~ 10 Ampulla

Érszűkítő: epinephrinum /adrenalin/ 1 : 100000
0,01 mg/ ml

Maximális dózis: 0,2 mg

Ultracain 4% DS forte

/helyi érzéstelenítő/

Hatóanyag: artocainum hydrochloricum 40 mg/ ml

Maximális dózis: 7 mg/ kg ~ 500 mg

12,5 ml ~ 6 Ampulla

Érszűkítő: epinephrinum /adrenalin/ 1 : 100000

0,01 mg/ ml

Maximális dózis: 0,2 mg

Általános szövődmények

Túladagolás

Adrenalin hatása

Allergiás /anaphylaxiás/ reakció

Helyi érzéstelenítő készítmény =

1. Kémiai érzéstelenítő

2. Érszűkítő

3. Konzerváló anyag

Az **adrenalin** receptor izgató hatása

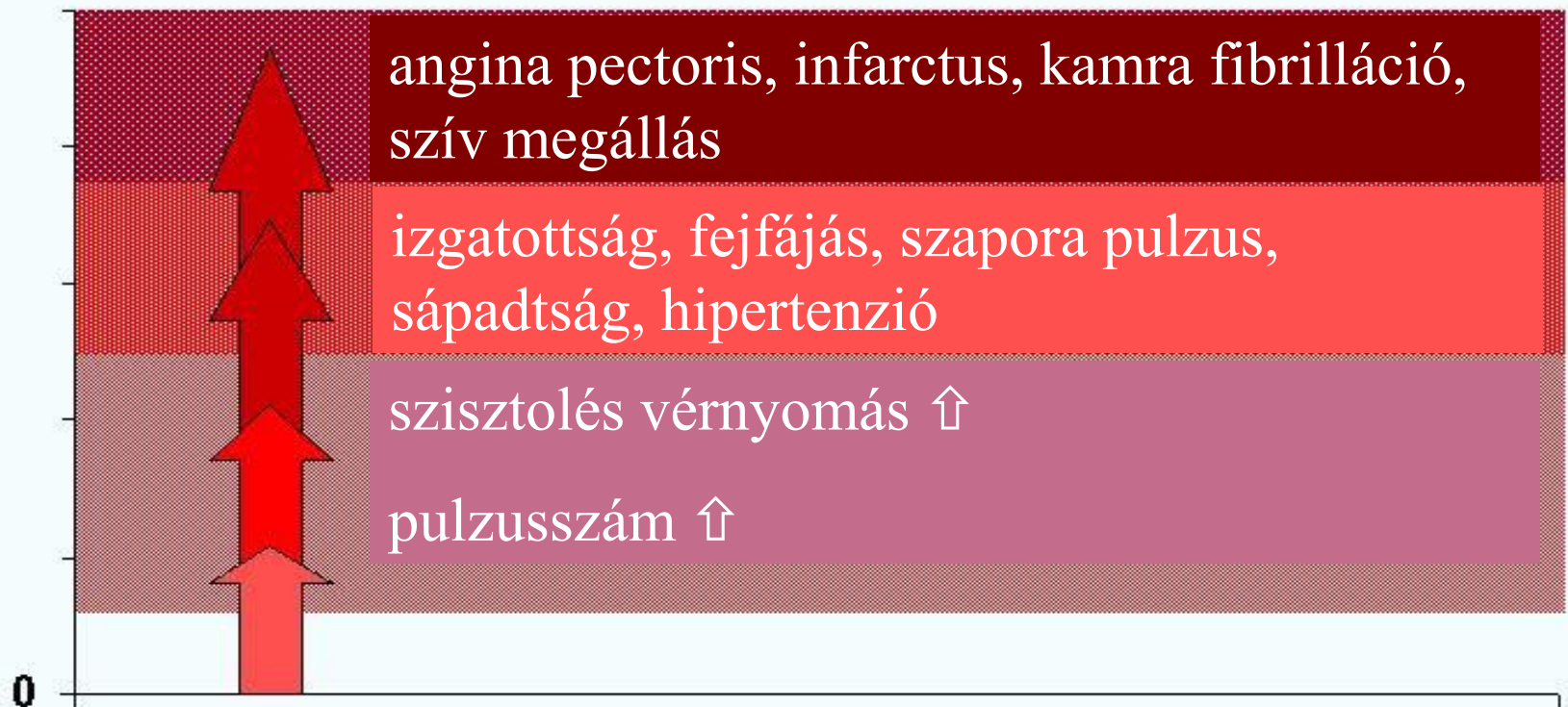
1-2	μg / perc	Beta 1,2 izgatás
2-10	μg / perc	Alfa, Beta izgatás
10-20	μg / perc	Alfa izgatás

Maximális dózis : 0.20 mg/s.c./

Adrenalin túladagolás tünetei

Dózis

Adrenalin koncentrációja a helyi érsztelenítı készítményekben

1 : 50.000

1 : 80.000

1 : 100.000

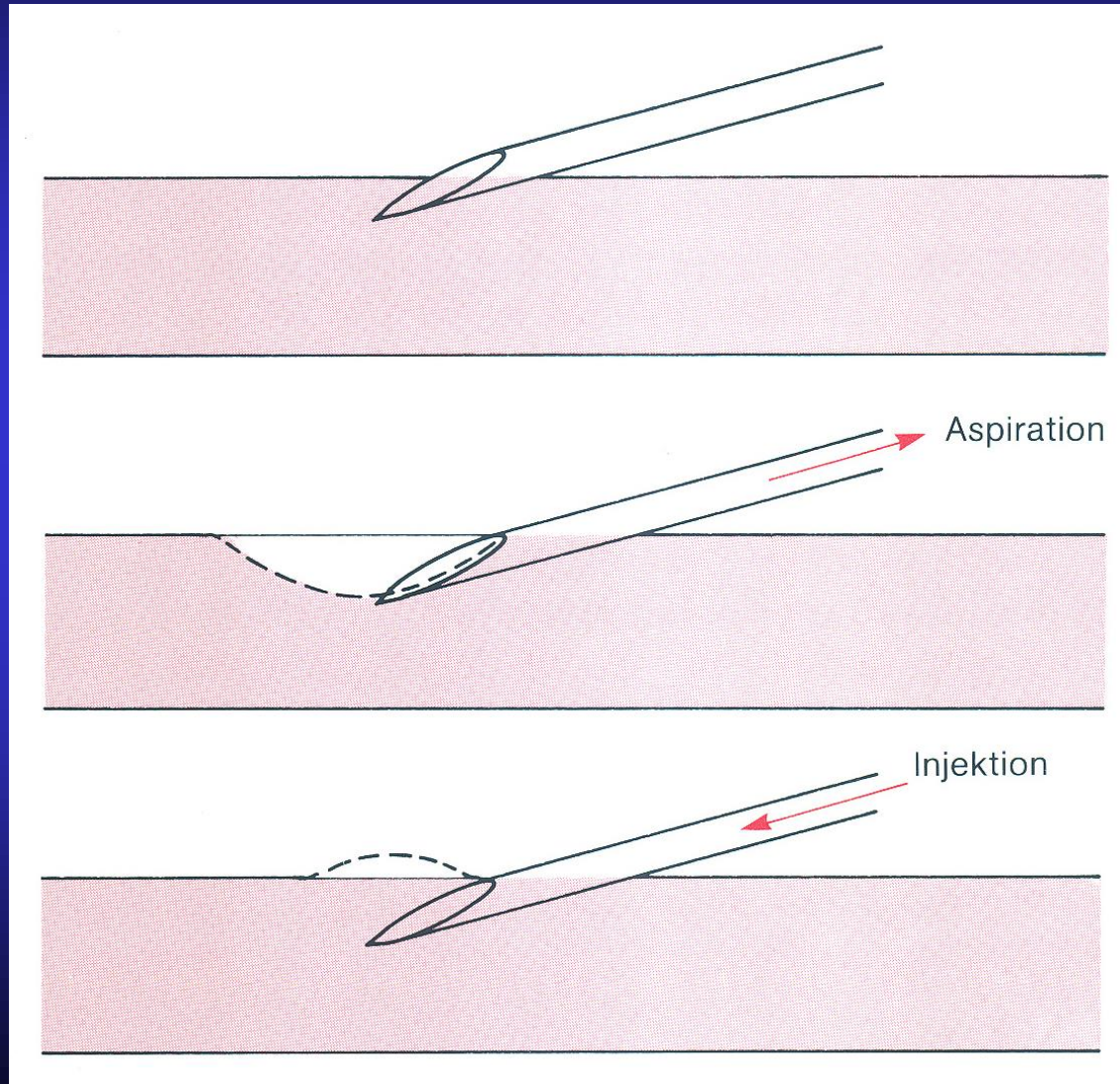
1 : 200.000

Cylinder ampullás rendszer előnyei

- **Aspirációra alkalmas fecskendő**
- Ampullatörés, fertőződés kizárható
- Tűcsere nélkül újabb érzéstelenítés lehetséges

Intravasalis injekció valószínű oka negatív aspirációs teszt esetén

Általános szövődmények

Túladagolás

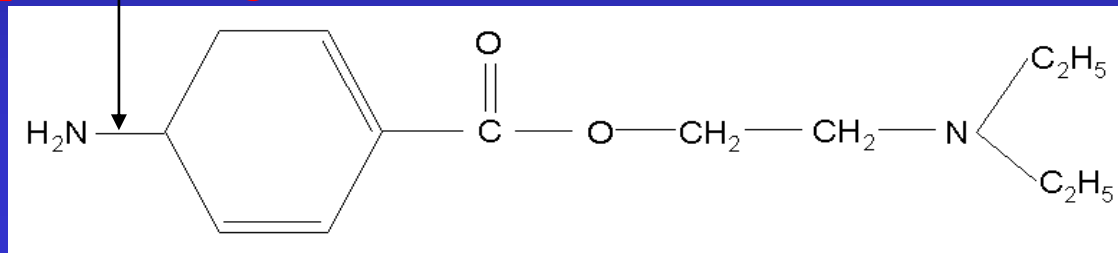
Adrenalin hatása

Allergiás /anaphylaxiás/ reakció

Allergia gyakorisága a helyi érzéstelenítőkkel szemben

Procain

para-allergia

Articain – Lidocain

Bupivacain

Helyi érzéstelenítő készítmény =

1. Kémiai érzéstelenítő

2. Érszűkítő

3. Konzerváló anyag

Konzerváló anyagok a helyi érzéstelenítő készítményekben

- **Methylparaben: antimikróbás hatás – allergizál**
- **Natriumszulfit: antioxidáns hatás – allergizál asztmás betegeknél**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- **cardiovascularis megbetegedések**
- **hyperthyreosis**
- **gyógyszerek**
- **májelégtelenség**
- **polyallergia**
- **terhesség**
- **félelem a fogorvosi beavatkozástól**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- **cardiovascularis**
megbetegedések:
  - Cardialis decompensatio
  - Acut myocardialis infarctus

Magas fehérje kötődés előnyei a helyi érzéstelenítőknél

- Terhességben az érzéstelenítő kevésbé jut be a magzati vérkeringésbe
- **A kardiovaszkuláris és a központi idegrendszeri hatások kockázata kisebb**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- **hyperthyreosis**
- **Diabetes mellitus**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- hyperthyreosis
- **gyógyszerek:**
  - Monoaminoxidáz (MAO) gátlók
  - Triciklikus antidepresszánsok

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- hyperthyreosis
- diabetes mellitus
- **májelégtelenség**

**Májelégtelenség: amid típusú
érzéstelenítők csökkent
metabolizmusa**

- **Hypoproteinaemia: alkohol betegség,
táplálkozási hiány, malabsorptiós
syndroma, nephrosis-syndroma,
fehérjevesztő enteropathia**

Ismételt dózisok kerülendők!

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- hyperthyreosis
- diabetes mellitus
- májelégtelenség
- **polyallergia**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- hyperthyreosis
- diabetes mellitus
- májelégtelenség
- polyallergia
- **terhesség**

A helyi érzéstelenítés szempontjából „rizikó” páciensnek tekinthető anamnézisek

- cardiovascularis megbetegedések
- hyperthyreosis
- diabetes mellitus
- májelégtelenség
- polyallergia
- terhesség
- **félelem a fogorvosi
beavatkozástól**

A fogászati kezelésnél átlagosan beadott adrenalin mennyiségének és az endogén katecholamin termelésnek nagyságrendi összehasonlítása:

Fogászati kezelés:

4 ml Lidocain c. Adr. = 0,04 mg

„Stressz” helyzeti fájdalom, félelem:

Mellékvese velő = kb. 0,30 mg/perc

Helyi szövődmények

Haematoma

Anemiás zóna

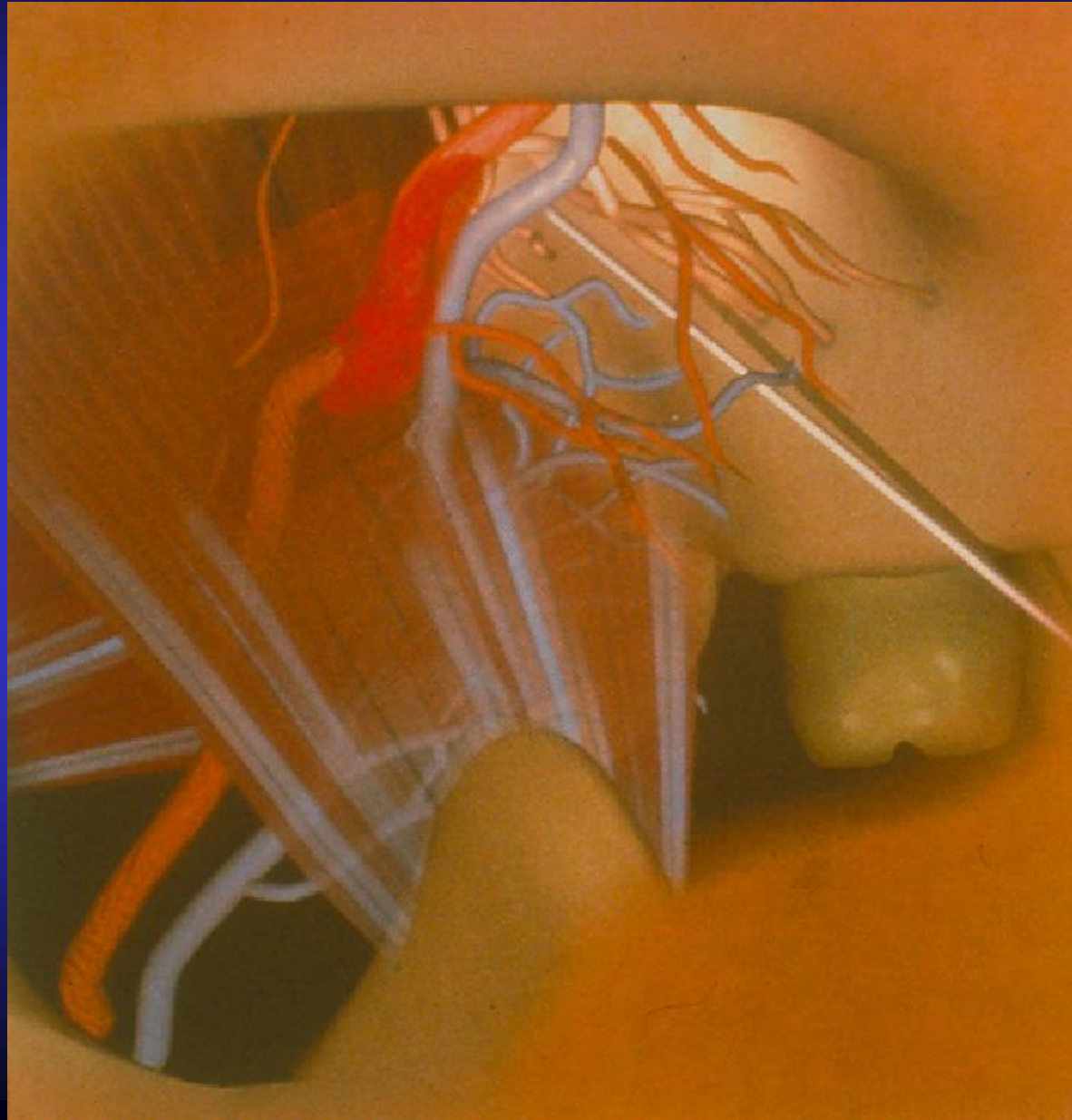
Idegsérülés

Trismus /szájnyitási korlátozottság/

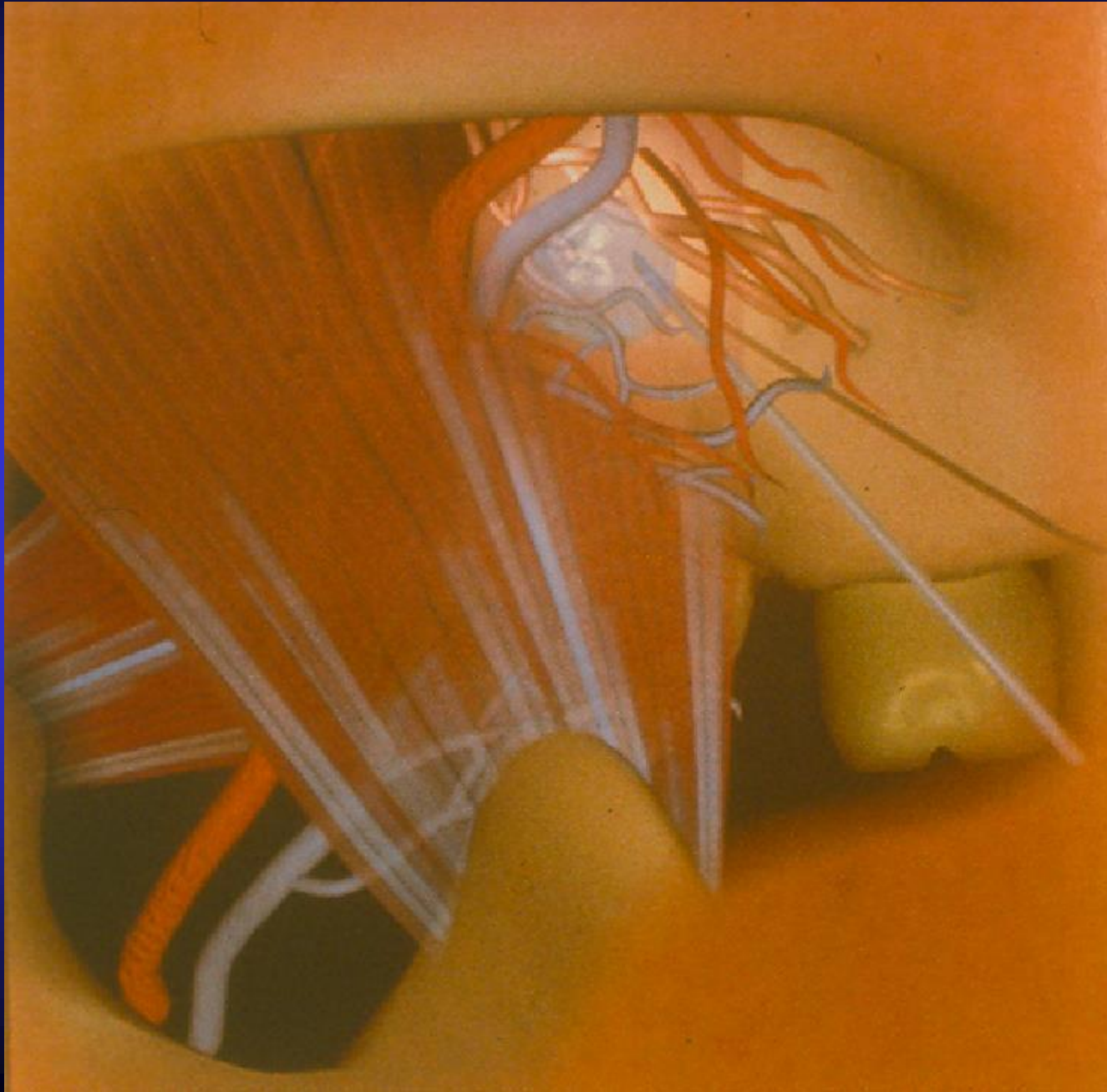
Facialis paresis

Lágyrész sérülés

A tüdő és a vérerek topográfiai elhelyezkedése tuberális érzéstelenítésnél

Haematoma keletkezése tuberális érzéstelenítésnél

Helyi szövődmények

Haematoma

Anemiás zóna

Idegsérülés

Trismus /szájnyitási korlátozottság/

Facialis paresis

Lágyrész sérülés

Helyi szövődmények

Haematoma

Anemiás zóna

Idegsérülés

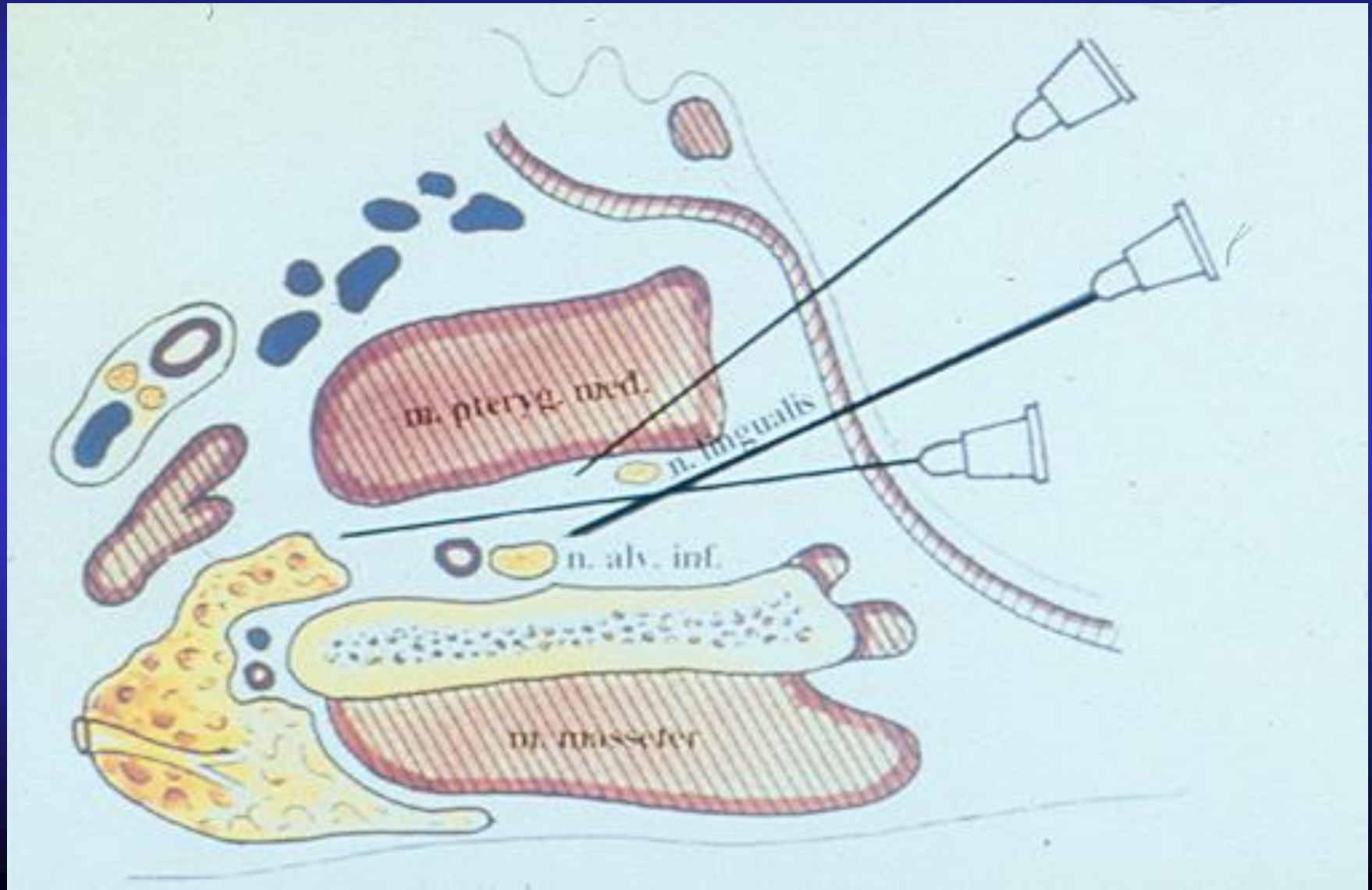
Trismus /szájnyitási korlátozottság/

Facialis paresis

Lágyrész sérülés

A TŰ KÜLÖNBÖZŐ HELYZETEI ALSÓ VEZETÉSES ÉRZÉSTELENÍTÉSÉNél

Helyi szövődmények

Haematoma

Anemiás zóna

Idegsérülés

Trismus /szájnyitási korlátozottság/

Facialis paresis

Lágyrész sérülés

**Bal oldali átmeneti
facialis paresis alsó
vezetési
érzéstelenítés után**

Helyi szövődmények

Haematoma

Idegsérülés

Trismus /szájnyitási korlátozottság/

Facialis paresis

Lágyrész sérülés

SÉRÜLÉSES EREDETŰ FEKÉLY AZ ÉRZÉSTELENSÉG KÖVETKEZTÉBEN

Érzéstelenítés után kialakuló nekrozis a kemény szájpadon

Köszönöm a figyelmet!